

HET BEROEP WAARVOOR JE GEKOZEN HEBT, IS EEN POLITIEK BEROEP"

Geraldine Bruyneel

Of organisaties opnieuw meer politiek en actiegericht willen werken, hangt ook af van hun werkers. Als professional krijgen die hun bagage grotendeels mee in hogescholen en universiteiten. Vindt de roep naar meer kritisch opbouwwerk ook in die kringen een vruchtbare bodem? Frank Meys en Steven Degraeve, twee docenten aan de Brusselse hogescholen Odyssee en Erasmus vertellen voluit.

Zit dat politiserend werken in jullie lessenpakket?

Frank: Ik link dat aan in de lessen samenlevingsopbouw, structureel werk voor maatschappelijk werkers. Ik geef twee lessen over politiserend en depolitiserend werken. Het hangt heel erg af van de docent of hij dit aanraakt of niet. Ik denk dat als je sociologie geeft, dat je daar dan heel moeilijk kunt van afblijven. Wat is de rol van het werkveld en van burgerschap komt wel in een aantal lessen aanbod maar strikt genomen als vak staat het niet in het programma.

Steven: Bij ons zit het er nu wel in als vak voor het tweede jaar en enkel in de richting sociaal cultureel werk. Het komt ook voor binnen een opleiding voor mensen die wel in het werkveld staan maar niet het diploma hebben van sociaal werker en die via deze opleiding dat diploma kunnen behalen. Dat heeft ook te maken met de historiek van de school. In de Erasmushogeschool is het zo tot nog niet zo heel lang geleden dat het eerste en tweede jaar, of je nu maatschappelijk werk deed of sociaal cultureel werk, hetzelfde pakket kreeg. Pas in het derde jaar was het echt verschillend. We hebben nu de keuze

gemaakt om vanaf het tweede jaar toch een sterkere eigen invulling te geven aan sociaal cultureel werk of aan maatschappelijk werk.

Vind je dat het er explicieter zou in moeten in die studierichtingen?

Steven: Bie (Vancraynest, jeugdhuis Chicago red.) heeft dat goed gezegd op de inspiratiedag "Back To Basics". Ze zei: om het in de woorden van Daniël Alliët te zeggen, alles wat je doet is politiek, is positie innemen. Dat is belangrijk, je moet positie innemen. Ik denk dat je daar met je studenten drie jaar de tijd voor krijgt.

Frank: Ja, ik ben voorstander van een vak binnen het ganse sociale werk over actuele politieke thema's en hoe we daar als werker moeten mee omgaan. Maar daar zijn we nog niet aan toe. Dat hangt af van wat er zich voordoet in de actualiteit en of de docent daar mee bezig is. Ik vind dat dat een stevigere poot mag krijgen. Hoewel ik ook merk in mijn stagebegeleiding dat dat in het werkveld heel vaak ondergesneeuwd is of dat er zelfs geen sprake van is. Dat is ook een van onze competenties: de context leren lezen en u afvragen, wat kunnen wij als sociale werkers doen om die context te verbeteren. Voor mij is dat politiserend werken, het hoort daar in elke geval bij. Tijdens de stageplaatsen krijg ik ontzettend vaak te horen van de mentoren dat het in de organisatie niet van toepassing is.

En heb je een idee waarom dat zo is?

Frank: Ja, ik denk dat men in het werkveld veel te veel bezig is met het management te benadrukken en het uitvoeren van actieplannen



waardoor men dan niet kan inspelen op wat zich voordoet en dan ook doelgroepen onvoldoende betreft. De participatie is veel te veel van bovenuit. Men gaat mensen zoeken om een programma dat de organisatie zelf heeft uitgedacht mee te laten kleur geven. Men luistert veel te weinig naar noden en problemen die mensen zien en er agogisch en politiek iets proberen aan te doen. Maar politiek, dat is te groot en te moeilijk. Daar heeft men de tools niet voor en dat is vooral ook niet meer de gewoonte. Dat is er op de ene of andere manier uit verdwenen.

Hoe is dat politiserende uit het werkveld verdwenen?

Steven: Dat heb ik mij ook altijd al afgevraagd. Ik vind het als sociaal werker belangrijk dat je ook zaken kunt aanklagen en dat je daar actie in onderneemt. Als je kijkt naar het curriculum van verschillende sociale hoge scholen valt men vaak terug op de vier functies binnen sociaal cultureel werk: de culturele, educatieve, activerende en gemeenschapsvormende functie. Daarrond worden dan methodiekvakken ontwikkeld. Ik heb altijd moeite gehad met een vak als activerend werken omdat je dan gewoon meedoet, te veel inspeelt op dat activeren. Dat zou voor een sociaal werker een negatieve bijklank moeten krijgen.

Frank: Ik weet dat politisering meer is dan enkel beleidsbeïnvloeding. Daarom hebben we ook in het tweede jaar sociaal cultureel werk een vak beleidsmodel: Hoe het beleid eigenlijk functioneert, wat er bestaat in decreten, hoe die vorm krijgen, hoe de beslissingen vallen en veel minder hoe je daar moet tussenkomen, moet ingrijpen.

Het werkveld vind ik daar heel weinig in aanwezig, althans in het klassieke gesubsidieerde werkveld. Het is gebetonneerd

in decreten, in richtlijnen, actieplannen en dat soort dingen en is ingekapseld geraakt.

Zou het dan ook interessant zijn om dat politiserend werken bij het individueel maatschappelijk werk binnen te loodsen, zijn jullie daar voorstander van?

Frank: Absoluut, samenlevingsopbouw bestond twintig jaar geleden in maatschappelijk werk als studierichting. Maatschappelijk werkers moeten ook bezig zijn met politisering. Het is daar dat je de signalen uit de maatschappij het meest opvangt. De middenklasse kent de weg om zijn belangen te verdedigen maar de randgroepen, de mensen die het het moeilijkst hebben, die hebben die wegen niet. De maatschappelijk werker binnen het CAW, of OCMW, die komt dat wel te horen.

Ik leg in de lessen maatschappelijk werk heel fel de nadruk op die officiële functie die maatschappelijk werkers ook hebben om te signaleren en het beleid te beïnvloeden. Beleidsbeïnvloeding spitst zich dan niet enkel op het politieke vlak van gemeenteraad of parlement, maar zelfs bij andere organisaties of OCMW 's of huisvestingsdiensten want daar zit ook best wel wat mis in de inspraak van de doelgroep.

Ik denk dat dat een dilemma is van elke sociale werker. Je hebt de werkgever, de organisatie die zijn eigen belangen heeft. Je zit met de subsidiërende overheid die zijn eigen belangen heeft en de doelgroep die ook nog andere dingen vraagt, plus een context. Ik merk dat het meestal de doelgroep is die op de laatste plaats komt als het gaat om politieke vragen en eisen, belangenverdediging en dat soort dingen.

Hebben jullie het gevoel dat 'opkomen voor rechten' verdwijnt? Of hebben jullie het gevoel dat, door de huidige politieke situatie het middenveld wakker schiet?

Frank: De meest politieke organisatie op dit moment is volgens mij de beweging van de Mensen Zonder Papieren. Daar bestaan geen of weinig gesubsidieerde organisaties rond. Daar zijn het de mensen zelf die iets in handen proberen te nemen, waar een aantal sympathisanten aan meedoen. Het georganiseerde veld daarrond is daar niet mee bezig. Wij proberen toch ook met onze studenten dit soort dingen te gaan ontdekken, er mee te praten met dan de vraag, hoe kun je als professionele sociale werker daarmee gaan samenwerken en daarop inspelen en ondersteunen zonder uw eigen dingen te gaan opleggen.

Wat ik merk dat erg nodig is bij deze generatie studenten: contexten leren analyseren. 'Er zijn vluchtelingen dat is zo en die moeten buiten', dat is heel vaak wat studenten ingelepeld krijgen van overal. Maar de bredere politieke analyse, hoe komt het dat er vluchtelingen zijn, wat betekent dat, waar komt dat allemaal vandaan? Een heel stevige analyse van de context, daar besteden wij in onze lessen toch heel veel aandacht aan. Dat begint vanuit onze visie met het leren begrijpen van de stad, de stedelijke omgeving, alle transitie en alle mogelijkheden en moeilijkheden die daarmee gepaard gaan. Als je dat niet kunt begrijpen, niet kunt lezen, niet kunt vatten, niet kunt analyseren dan kun je daar ook geen kritiek op uitoefenen. En dan kun je daar ook geen actie rond ondernemen.

Het wordt niet alleen door studenten maar door een breed maatschappelijk veld, inclusief een groot deel van het middenveld, teveel aanvaard als: de situatie is wat ze is, punt. Zonder daar goed te gaan over analyseren. Het is een

grote taak voor ons als opleidingen om die analyses tot bij onze studenten te brengen en te laten doorsijpelen naar het werkveld.

Wat zou het werkveld moeten doen om dat politiserend werken meer in handen te nemen?

Steven: Het is niet gemakkelijk voor het werkveld nu, je wordt zodanig in je keurslijf gedwongen, als je subsidies wil krijgen hou je best je mond. Er is geen ruimte voor politiek, het is geen gemakkelijke situatie voor de mensen van het werkveld. Als je nu kijkt naar het jeugdwerk, bij het opbouwwerk zit het er aan te komen, de overheid bepaalt meer en meer wat je moet gaan doen met jouw convenanten. Aan de andere kant, of je nu ambtenaar wordt of je komt terecht in de gemeentelijke jeugddienst, ook van binnenuit kun je politiserend werken. Het zal niet gemakkelijk zijn maar iedereen moet zich bewust zijn van die context, bevragend kunnen werken.

Het meest interessante nu is: er is een ganse groep van Mensen Zonder Papieren, daar wordt niet meer naar omgekeken. Is dat niet juist de belangrijkste groep als sociaal werk?

Frank: Ik denk dat het werkveld er zich bewuster van moet worden en daar kunnen individuele mensen een grote rol in spelen. Je kunt studiedagen organiseren en bewegingen als Hart Boven Hard kunnen daar een rol in spelen. Ik denk dat daar een grote kans ligt, tussenhaakjes.

De rol van het werkveld is ook mogelijkheden geven en ondersteunen, zonder te gaan ingrijpen in wat mensen precies moeten gaan zeggen en doen.

Er bestaat ook een heel arsenaal aan bad practices - dat is een term die niet echt wordt gebruikt - om eens te gaan kijken hoe het is misgelopen in een aantal werkgebieden. Ik

denk daarbij heel fel aan de integratiesector, nu spreekt men van de sector van de etnisch culturele minderheden. Wellicht een van de jongste en zwakste delen van de sociale sector en die volledig is overgenomen door de overheid. Ik kom zelf uit die sector, ik ben er om die reden uit weggegaan. In de integratiesector konden dingen die wij vanuit een visie en analyse en vanuit de samenwerking met gemeenschappen nodig vonden, ineens niet meer. Je krijgt dan richtlijnen vanuit de provincieraad waar ook het Vlaams Blok toen in vertegenwoordigd was en waar je het woord racisme niet meer mocht gebruiken. Dat is een bad practise: leren om niet in dezelfde valkuilen te trappen. Het is een soort historisch bewustzijn. Vanwaar zijn wij gegroeid, vanwaar komen wij eigenlijk, hoe is het op een gegeven moment geofficialiseerd en beginnen gestuurd te worden door een overheid.

Steven: Aan de andere kant, we hebben veel ervaring, steeds meer, maar we werken met mensen van 18, 19, 20 jaar. Ik weet nog, mijn eerste ervaring bij Riso (nu Samenlevingsopbouw Brussel, red.), de fameuze teamvergaderingen waar ik eindeloos hoorde praten over participatie, en terecht, maar ik zei, ik wil dingen doen en laat mij gerust. Dat is een beetje het zelfde met de studenten ook. Tweedejaars zeggen mij: Ja, maar wanneer mogen we nu dingen beginnen doen? We moeten een evenwicht zoeken tussen dat denken en doen. Het is door het te doen dat je het stillekes leert denk ik.

Kan het 'doen' ook niet gebruikt worden als een manier van politiserend werken?

Frank: Dat is absoluut waar. Je moet in het doen – politiek doen. Elk sociaal werk heeft de bedoeling toch op de een of andere manier in te grijpen op een samenleving en dat is een

andere definitie van politiek. Aan politiek doen, betekent het inrichten van een samenleving. Sociale werkers doen dat ook. En ik zal altijd aan mijn studenten blijven zeggen: het beroep waarvoor je gekozen hebt is een politiek beroep. Dat is onze invulling van sociaal cultureel werk, niet alleen de mijne.

Er moet gedaan worden maar dat betekend niet dat er geen denkkaders mogen zijn en ik vind dat in de eerste plaats de opdracht van de organisaties zelf. Maar op het werkveld zie je dat veel te weinig gebeuren. Samenlevingsopbouw Brussel is misschien een van de uitzonderingen waar politiek wordt nagedacht en een visie wordt ontwikkeld en dingen in vraag worden gesteld. Dan heb je een kader waarin die studenten kunnen beginnen doen. Zowel politiek als agogisch. Je moet dat niet verwachten van 18, 19 jarigen maar ik verwacht dat wel, terecht, van organisaties die al 30 à 40 jaar bestaan, waar er ook mensen zijn die daar al 20 à 30 jaar werken.

We doen dat op stages. Als je stagebesprekingen doet, stel ik zo'n vragen aan de studenten: waarom dat buurtfeest, wat betekent dat. Maar ik heb de indruk dat, eens ze in het werkveld stappen er dan niemand hen die vragen nog stelt omdat die organisatie zichzelf die vraag niet meer stelt. Daar is dus iets weggegaan in de manier waarop we professioneel denken. Dat is een oproep: ik vind dat we daar terug naartoe moeten. Ik zie tot mijn vreugde eigenlijk steeds meer en meer studenten die binnenkomen, die redelijk duidelijke politieke standpunten hebben op een aantal terreinen. Helaas zie ik dat dat soms afgezwakt is na hun eerste stage. Dat het werkveld zegt, je moet daar mee oppassen, ga toch niet te rap, roep toch niet te luid. Is het werkveld dan zelf niet zijn functie in deze samenleving aan het ondergraven?

Zelfs de vakbond, de grootste sociale beweging van dit land, als ik zie hoe slecht zij

zich tegenwoordig kunnen verkopen, hoe zij nog wel politieke impact hebben maar toch steeds minder maatschappelijke. Als die hun boodschap al niet meer verkocht krijgen, als mensen alleen nog maar bij de vakbond zijn om werkloosheidsuitkeringen gemakkelijker uitbetaald te krijgen. Dat is ook zo bij studenten, geen enkele die bij de vakbond is en als ze er bij willen zijn is het om hun dop te kunnen krijgen. Ik vind dat problematisch.

Steven: Dat sluipt in het werkveld in, stillekes aan en meer en meer. Tot je tegen een muur staat, dat het (politiserende red.) bijna oplost. Als je kijkt naar Nederland is het gewoon opgelost.

Hoe schat jij de evolutie hier in, denk je dat wij ook mee 'oplossen' of voel je een zekere resistentie met bijvoorbeeld een beweging zoals Hart Boven Hard, iets wat je in Nederland niet of weinig hebt.

Frank: Ik stel redelijk wat hoop op Hart Boven Hard omdat dat daar wel in binnensluipt. Daar wordt gere-politiseerd. Of dat gaat doorsijpelen naar andere organisaties daar twijfel ik een beetje aan. Ik hoop het en dan kan de sector zoals die bestaat zich heruitvinden en haar politieke rol van verzet in deze tijden beginnen spelen. Indien dat niet gebeurt dan maakt de sector zich overbodig en zal er een nieuwe sector ontstaan.

Steven: Ik denk ook niet dat het de taak kan zijn van de sociale werker om alles op te lossen. Zijn taak bestaat er ook juist in om vragen te stellen of om dingen te bevragen, dat is een belangrijke functie van dat werk. En dat wij ons binnen het werkveld niet mogen afvragen: wat ga je dan doen, wat is je meerwaarde? Dat alles bijna moet afgemeten worden, neen, er moet ruimte zijn om de juiste vragen te kunnen blijven stellen, ook voor

het opbouwwerk. Maar voor mij zou dat even goed kunnen passen bij een ministerie van cultuur, dan bij een ministerie van welzijn of zo.

Frank: Ik vind dat je vanuit Samenlevingsopbouw op uw krachtig punt moet blijven staan, opbouw is voor mij vertrekken vanuit de grondrechten. En dat zijn harde dingen, grondrechten. Dat gaat over wonen, werken en gezondheid. Eigenlijk de essentiële delen van het leven van mensen. En dus om die thema's te blijven verdedigen op een collectieve manier. Ik denk zelfs dat Samenlevingsopbouw nog veel meer zou moeten politiseren. Bij mijn weten is Samenlevingsopbouw Brussel een beetje ontstaan in gans de strijd rond de Noordwijk tegen Van den Boeynants en De Pauw waar een ganse volkswijk van de kaart werd geveegd en waar heel veel verzet is ontstaan. En waar de huurdersunies en dergelijk dingen zijn uitgegroeid. Dat soort werk waarmee de Huurdersunie bezig was, met het herhuisvesten van mensen, was heel belangrijk maar die Huurdersunie was tegelijkertijd ook bezig met de burgemeesters van Schaarbeek en Sint-Joost constant te bestoken over het recht op huisvesting voor iedereen en het recht ook voor niet-Belgen om in die gemeentes te wonen. Dat waren luizen in de pels. Voor mij zijn de belangrijke thema's de thema's van de grondrechten. Het recht om hier te zijn voor de mensen zonder papieren. Het recht op inkomen voor mensen in armoede. Het recht op wonen, werk, gezondheid, inkomen voor iedereen.

Er was sprake van dat de sociale hogescholen zich zouden verenigen om eens te kijken hoe zij dat politieke werk toch meer terug in het lessenpakket kunnen krijgen. Hebben jullie daar zicht op?

Steven: We hebben een overleg, sowieso komen alle verschillende opleidingen samen

maar binnen de afstudeerrichting heb je ook een overleg sociaal werk, daar zijn we nu ook aan het werken van hoe dat politiserend aspect een invulling krijgt binnen de opleiding. Daar moeten we verder over nadenken omdat het binnen vele opleidingen ondergesneeuwd zit. Het is raar: binnen een opleiding, gaat men zich projecteren op de studenten, maar we moeten ons evenzeer de vraag stellen, wat doen wij in die opleiding?

Wij zijn als school ook in een markt bezig. Je moet het aantal inschrijvingen binnenkrijgen want anders krijg je minder subsidies. Je zit mee in de machinerie van "het moet allemaal opleveren".

Frank: Ik verwacht dat niet vanuit de Hogescholen of van hun overleg. Er zitten meer kansen op het kleinere niveau. Elke school zal zijn anatomie blijven hebben. Het ligt ook fel aan de houding die je als docent aanneemt en de dingen die je met de studenten doet. We geven les maar hebben ook projecten en daar hebben we best wat ruimte in om onze eigen visies in mee te pakken. Om zelf dingen te gaan doen die politiserend kunnen zijn of niet. De bezoeken die wij brengen aan organisaties in het Brusselse werkveld, daar kiezen wij om zoveel mogelijk organisaties te kiezen die een zekere impact hebben op de samenleving en dus per definitie politiek iets betekenen. Het spijt me, maar ik ga met de studenten niet meer naar de gemeenschapscentra.

Steven: Dat klopt, maar ik ga wel naar Rotterdam omdat je daar een totaal ander beeld krijgt, je denkt dat gaat hier nooit kunnen gebeuren (de vermarkting van het sociaal werk, red.) maar je merkt dan dat het hier wel aan het binnendruppelen is. Ik denk dat dat interessant is voor een student: wat is daar positief en minder positief aan? En ook, hoe positioneer je je ten opzichte van die zaak? Als je gewoon al

kijkt naar het verschil van wandelen door Brussel en wandelen door Rotterdam. In Brussel zie je de armoede op straat, in Rotterdam zie je niets. De eerste indruk is dan, tof en dan vraag je je af, hoe komt het dat hier niet een dakloze zit? Ze worden gewoon uit het straatbeeld weggeplukt! Dan zie je hoe sterk de greep is: heropvoeden, disciplineren. Daar worden ook sociale werkers voor ingezet. Vind je dat terecht of niet? Hoe ga je je daar tegenover positioneren, hoe ga je daar mee om?

Aan de andere kant is er ook het idee van nieuwe initiatieven. Het gaat ook over de rol van de professional, is die altijd nodig? Er bestaan zoveel interessante dingen van onderuit. Moet je daarvoor iemand subsidiëren? In welke mate moet je daarvoor geld krijgen om dingen te kunnen doen? Het sociaal ondernemerschap waar ze in Nederland sterk mee bezig zijn, waar zaken op andere manieren worden ingevuld.

Frank: Dat is een politiek standpunt dat een beetje in de verdrukking aan het komen is. Ik vind nog altijd dat de overheid de rol heeft om het leven voor iedereen mogelijk te maken en rechten aan iedereen te bezorgen. Dat mag je zeker niet overlaten aan de goodwill van een aantal burgers en de maatschappij in zijn geheel. Men moet de overheid op zijn verantwoordelijkheid wijzen. De maatschappij zo organiseren dat iedereen mee is en mee kan en tot zijn rechten komt. Dat we dan dikwijls alternatieven gaan zoeken, van och je kunt toch aan die overheid niet aan, dat is te moeilijk we gaan zien of er andere mogelijkheden zijn is goed maar men mag niet vergeten de overheid onder druk te blijven zetten. Sociaal werk is ook voor een stuk bewegingswerk. Misschien niet in de klassieke betekenis van het woord van beweging. Hart Boven Hard is een nieuwe beweging, in dat soort bewegingen moeten we investeren. Daar zijn we denk ik én in de opleidingen én in het werkveld te weinig mee bezig.

**Dan kom ik terug op mijn vraag:
Voel je dat er in de kleinere kring
van sociaal werk opleidingen uit
verschillende scholen die samenzitten
nagedacht wordt over dat verzet?**

Steven: Ja, ik denk dat wel en meer en meer. Ook omdat je ziet dat er bepaalde ontwikkelingen zijn binnen de samenleving, ook politiek waarbij je zegt: hoe moeten wij ons daartegen verhouden? Het is niet slecht om ook te bevragen, met wat zijn wij bezig, hoe vullen we dat hier in. Het wordt nu echt wel pertinent en hoe moeten wij ons daar tegenover verhouden.

Frank: Het is te zien hoe je dat allemaal invult. Ga je met minors werken, dan zijn dat technische debatten. Er is ook een verschil tussen wat een opleiding kan doen, wat een Hogeschool kan doen en wat een individuele docent kan doen. Ik vind het voor een opleiding, wij hebben dat sinds vorig jaar op poten gezet, essentieel om een visie te hebben. Wij hebben die ruimte wel een beetje moeten bevechten en hebben die gekregen. Eerst begint dat onderhuids en dan komt dat in het daglicht. Het uitwerken van een visie, wat is onze visie op sociaal werk, de rol van sociaal werk in de samenleving. Daar zijn een aantal uitgangspunten genomen die o.a. met die basisrechten te maken hebben. Waar je een gans proces moet aangaan met je opleiding en gezien de verdeeldheid met de verschillende afstudeerrichtingen is dat debat niet zo eenvoudig. Het uitzicht en uitgangspunten van de sociaal werkers is niet altijd parallel met de uitzichten van personeelswerkers die vanuit andere visies vertrekken. Zo'n visie is per definitie een compromis waar iedereen wel mee kan leven. Ik zou dat persoonlijk veel scherper stellen. Mijn persoon is daarin de les die ik geef.

**Is dat bij jullie ook zo breed
uitgeklard, Steven?**

Steven: Ja. We hebben een visie op sociaal werk. En die is effectief een compromis tussen verschillende docenten. Ik zou ook graag veel scherper en duidelijker keuzes willen maken. Maar, we maken alle twee wel een keuze: wij zijn een opleiding sociaal werk in Brussel en we werken met de Brusselse context. Brussel is belangrijk. Als je hier komt studeren weet dat je met een stedelijke context werkt, dat is ons laboratorium waarrond we werken. Dat is logisch, alles ligt hier voor het rapen. Dat staat in onze visie maar ook daar heb je verschillende accentverschillen tussen docenten.

Frank: Het ganse discours dat er op het ogenblik in het Hoger Onderwijs is, is dat van de maatschappelijke dienstverlening en de verantwoordelijkheid die je daar hebt naar andere organisaties maar ook naar een brede maatschappij toe én die je ook politiek invult maar nooit zo benoemt. Ik denk dat opleidingen daar ook eens moeten over nadenken. Hoe kunnen wij onze politieke rol, ook beleidsbeïnvloeding, gaan doen vanuit de Hogescholen die, in de ogen van de mensen, toch nog altijd instituten zijn die iets te zeggen hebben. Ik vind dat we op dat gebied momenteel veel te weinig uit ons kot durven komen. Maar dat heeft ook te maken met de concurrentie die er tussen instituten is én voorzichtigheid én subsidiëring. Wij zijn in hetzelfde bedje ziek als het werkveld op dat vlak. Misschien zelfs nog wel zieker. Heel veel politieke standpunten brengen wij eigenlijk niet naar buiten als Hogeschool en ook niet als opleiding.

Heel concreet. Enkele jaren geleden stonden de buurthuizen onder vuur. Er waren problemen qua subsidiëring. Ik vind dat daar een Hogeschool toch wel zijn gezag

zou mogen gebruiken om daarrond iets te gaan doen. Om daar iets over te schrijven. Maar dat is allemaal niet zo evident.

Dat gaat meer over de positie van de Sociale Hogescholen en minder over de opleidingen, tot wat je de student opleidt.

Frank: Dat gaat over de plek die een Hogeschool en een opleiding moet innemen in de maatschappij.

Je hebt drie poten in elke Hogeschool:

één: onderwijs, twee: onderzoek en drie: maatschappelijke dienstverlening.

Maatschappelijk dienstverlening wordt heel vaak ingevuld als cursussen, bijscholingen voor niet-studenten en volwassenenvorming, terwijl dat voor mij ook is: u engageren voor die maatschappij. Dus per definitie het innemen van standpunten.

Als je een standpunt inneemt moet je dat ook verdedigen anders is het belachelijk. Maar dat ligt heel moeilijk in die instituten vandaag. Net zoals overall.

Ik vind dat we ook af en toe in eigen boezem mogen kijken. Het feit dat vroeger collega's van mij binnen hun werkuren in Raden van Bestuur van Samenlevingsopbouw mochten zitten, meerjarenplannen mochten gaan maken, dat kan vandaag niet meer, ook omwille van financiële moeilijkheden.

Het feit "ik zit hier namens een Hogeschool" is een gans ander effect als "ik zit hier als Frank Meys".

Als je dan zegt dat de beslissingen die in de Raad Van Bestuur worden genomen mee zullen gedragen worden door de Hogescholen, dat is helemaal iets anders. Ook als die beslissingen voor de politiek eigenlijk niet zo goed uitkomen. We zijn daar mee bezig maar dat gaat allemaal heel erg traag. Het nadenken over "Wat is de maatschappelijke rol van de Hogescholen en hun opleidingen sociaal werk?".

Is er iets in het gesprek nu waarvan je denkt dat het te weinig naar boven is gekomen?

Frank: Ik vind dat we ook niet te negatief mogen zijn. We moeten blijven kijken naar positieve dingen.

Steven: Zijn wij negatief?

Frank: Ik word daar soms wanhopig-het is een heel groot woord – van. Dat ik zeg, amai het wordt tijd dat het allemaal terug gebeurt en ik zie het allemaal veel te weinig gebeuren.

Maar ik zie tot mijn vreugde, dat is heel raar, opnieuw studenten die ook politiek bewust zijn en de politiek ook kennen. Dat heeft misschien te maken met het neo-liberaal beleid dat nu serieus aan het doorschieten is.

Steven: We zijn 2015, die studenten zijn in 1995 geboren, die hebben niet anders geweten. Die worden nu groot en stellen zich vragen maar zijn zij zich ook bewust? Zij leren omgaan met die complexiteit. Wij komen van een redelijk simpel verhaal.

Frank: Die verhalen komen hier samen en zijn hier gemakkelijker te ontdekken. Om nu iets heel extreem te zeggen: er is een groep studenten die steeds meer haar eigen identiteit begint naar voor te schuiven, die wél over een maatschappij nadenkt. Die zeggen: De maatschappij zoals ze hier is, dat is niet oké. Dat moet iets anders zijn. Hoe ze dat dan invullen, dat is dan een andere zaak natuurlijk. Dat zijn kanalen die wij veel minder zien.

Ik denk dat er bij een belangrijke groep van jongeren wel kritiek bestaat op de samenleving maar die is alleen niet ingevuld op de klassieke lijnen zoals wij die zien.

Ik heb vorige week nog een les gegeven over

de Islam. Dat is altijd mijn succesles van het jaar. Dat is altijd een les waarbij studenten politiek beginnen na te denken en te discussiëren. En zeker nu met alles wat er aan de gang is in Syrië en rond het racisme. Dan zie je politieke standpunten bij studenten. Niet van dat zit bij die of die partij en je moet dat zo of zo aanpakken maar er is een wil om er mee bezig te zijn en dat geeft mij hoop. En dan zie je diezelfde

studenten tijdens de middag folders uitdelen van Hart Boven Hard. Ze zijn ermee bezig. Alleen zien wij politieke actie en politiserend werken te klassiek in. Zijn er nieuwe vormen van bewegingen die wij niet kennen of nog te nieuw zijn zoals Facebook of Twitter?

Solidariteit is je eigen belang kunnen opzij zetten voor een betere toekomst voor iedereen. Dat is natuurlijk makkelijker gezegd dan gedaan, maar het zit vaak ook in kleine dingen.

Vanuit het werken met nieuwkomers stellen wij vast dat die mensen het vaak heel moeilijk hebben in onze samenleving. Ze worden vaak getroffen door bepaalde beslissingen die het hen moeilijker maken om actief deel te nemen aan onze maatschappij. Bijvoorbeeld wordt er in Vlaanderen heel sterk gefocust op taalkennis. Mensen krijgen rap het verwijt dat ze niet willen werken, maar de kansen die ze krijgen worden steeds kleiner en de eisen die gesteld worden voor bijvoorbeeld tewerkstelling zijn vaak niet realistisch voor een nieuwkomer. Gelukkig zien we veel solidariteit tussen nieuwkomers onderling.

Er zouden veel meer jobs moeten gecreëerd worden. Ik ken zoveel mensen die staan te popelen om te werken, maar de kans niet krijgen!

SolidairCity. Camionetinterview